

Wat Nederland kan doen tegen het geweld in Soedan

5 december 2025

De oorlog in Soedan duurt al meer dan twee jaar en heeft waarschijnlijk al honderdduizenden mensen, veelal burgers, het leven gekost. Miljoenen zijn ontheemd en lijden honger. Alle strijdende partijen in het conflict maken zich schuldig aan ernstige oorlogsmisdaden. De recente val van El Fasher en alle gruwelijkheden die daarbij zijn gepleegd, illustreren eens te meer de noodzaak van een staakt-het-vuren.

Europa moet ervoor zorgen op geen enkele manier betrokken te zijn bij de bewapening van welke partij in het conflict dan ook. Er is bewijs dat Europees materieel via de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) in Soedan terechtkomt, in weerwil van langlopende wapenembargo's. Het is hoog tijd consequenties te verbinden aan de weigering van de VAE hiermee te stoppen. Nederland moet in EU-verband pleiten voor een stop op wapenleveranties aan de VAE en een [volledig VN-wapenembargo voor Soedan](#).

Al meer dan 30 jaar is er een [EU-wapenembargo](#) dat voor heel Soedan geldt. Sinds 2005 is er een [VN-wapenembargo](#) voor alle strijdende partijen in de regio Darfur. Toch blijven wapens Soedan en Darfur binnenkomen.

Recent geproduceerde wapens en militair materieel afkomstig uit bijvoorbeeld China, [Iran](#), Rusland, Turkije en de VAE zijn – deels direct, deels via derde landen – *en masse* naar Darfur doorgevoerd. Nieuwe vuurwapens en munitie uit bijvoorbeeld Servië en China zijn door verschillende partijen in het conflict gebruikt. Geavanceerde *drone jammers*, mortieren en geweren uit China zijn door beide partijen in het conflict gebruikt, ook in Darfur. De Rapid Support Forces (RSF, de belangrijkste strijdende partij tegenover het Soedanese leger (SAF)) gebruiken diverse in de VAE geproduceerde pantservoertuigen in Darfur. Dit alles is uitvoerig aangetoond in [onderzoek van Amnesty International](#).

Gezien de onwil van de strijdende partijen om tot een staakt-het-vuren te komen, is handhaving en uitbreiding van het VN-wapenembargo essentieel.

De VAE speelt een sleutelrol in Sudan, niet in de laatste plaats als wapenleverancier van de RSF. Het is de afgelopen 15 jaar een steeds sterkere politieke [factor van belang](#) geworden in de hele regio, die met wapens en financiële steun zijn economische en politieke belangen in de regio bekrachtigt. Al heel lang laat de VAE ook – net als Rusland en Turkije – [in Libië](#) zien lak te hebben aan het VN-wapenembargo voor dat land.

Hoewel er geen aanwijzingen zijn dat [Europese wapens](#) direct aan Soedan geleverd worden, zijn er meerdere rapporten die laten zien dat in de VAE geproduceerde wapens met onderdelen van Europese makelij - waaronder uit [Frankrijk](#) en het [VK](#) - bij de RSF in Soedan terechtkomen.

Wat Nederland kan doen

Actie tegen wapenleveranciers is hard nodig en Nederland kan daarin een belangrijke rol spelen. Het huidige, beperkte VN-wapenembargo moet beter worden gemonitord en gehandhaafd. Tegen schendingen ervan moet worden opgetreden. Belangrijk is bovendien dat het VN-wapenembargo wordt uitgebreid naar het gehele land. Nederland zou daarvoor met andere EU-landen en mogelijk de VS en het VK kunnen optrekken.

Nederland kan andere landen aanspreken op naleving van het embargo, zowel bilateraal als in de context van het Wapenhandelsverdrag (ATT). Het ATT vereist van exporterende landen een analyse voor wat betreft het risico dat te leveren wapens worden ingezet voor oorlogsmisdaden of ernstige mensenrechtenschendingen. Ook moeten exporterende landen stappen nemen om te voorkomen dat wapens door aankopende landen illegaal doorgevoerd worden naar derde landen, al helemaal wanneer daartegen een wapenembargo geldt. Nederland zou wapenleveranties aan Soedan moeten aandragen voor de agenda van de volgende vergadering van het ATT, in maart 2026.

Zolang hun gedrag niet duidelijk verandert ligt verder voor de hand dat Nederland zelf geen militaire goederen exporteert naar landen die direct wapens leveren aan strijdende partijen in Soedan, zoals Turkije en de VAE, beide geen lidstaat, maar wel ondertekenaar van het ATT. Overigens heeft Nederland juist in 2023 [exportrestricties](#) met betrekking tot de VAE en Turkije opgeheven.

VN-onderzoek naar mensenrechtenschendingen en schendingen van het wapenembargo is van groot belang, omdat het straffeloosheid tegengaat en druk uitoefent op de strijdende partijen. Nederland en de EU moeten hun volle gewicht achter de continuïteit van dit onderzoek zetten, zowel politiek als financieel.

Tenslotte: VDL gaat in het Limburgse Born robotvoertuigen van het Estse bedrijf [Milrem Robotics](#) bouwen. In dat verband is onbelicht gebleven dat Milrem Robotics sinds 2023 [eigendom is van VAE staatsbedrijf EDGE](#), de grootste wapenfabrikant in de Arabische wereld en '[s werelds 37^e](#). Met het binnenhalen van de productielijn bij VDL is Nederland dus ook gelinkt aan EDGE, waarvan wapens, zoals [pantservoertuigen](#), aan de RSF zijn geleverd. PAX zet grote vraagtekens bij deze samenwerking, en vraagt garanties dat in Nederland geproduceerde robotvoertuigen niet in de VAE terechtkomen.

PAX vraagt van de Nederlandse regering, al dan niet in EU-verband:

- inzet voor een volledig VN-wapenembargo tegen Soedan (i.p.v. alleen Darfur);
- het agenderen van wapenleveranties aan Soedan binnen het Wapenhandelsverdrag;
- het aanspreken van landen waarvan wapens in Soedan zijn aangetroffen;
- het bepleiten van strengere Europese wapenexportcontrole, zodat Europese wapens of onderdelen daarvan niet meer bij strijdende partijen in Soedan terechtkomen;
- bevrozing van Nederlandse en Europese wapenexport naar landen die wapens leveren aan Soedan;
- ondersteunen van internationaal onderzoek, ook gericht op schendingen van het VN-wapenembargo, en vervolging van alle verantwoordelijken voor oorlogsmisdaden in Soedan.